

Szerkesztőség, kiadóhivatal
és nyomda: Bul. Reg. Ferdinánd (József főherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Sürögnyomda: Kéz- és Nyomda Vállalat tulajdona, kiadása és rotációs nyomása, megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej, több: Egves szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. (Bucurestiben 50 bani felár.) Fírdetek tarifa szerint. ::

XLV. évfolyam, 159. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Csaláttörték, 1930. július hó 17

„... mint 1907-ben“

„Éppen úgy kezdődik, mint 1907-ben.“

Ez a címe annak a cikknek, amelyet a román újságírás egyik legtekintélyesebb alakja, Pamfil Seicaru, a Curentul főszerkesztője, lapja mai számában az antiszemita zavargásokkal kapcsolatosan írt. A cikkirő megállapítja, hogy Suceavában a lakosság egy küldöttsége kereste fel a kormány által az antiszemita zavargások kivizsgálására delegált Cadere államtitkár és elpanaszolta, hogy rettenetes gazdasági viszonyok között él a nép, hogy a kamatok és az adók túlságosan magasak, a drágaság nagy és ezzel szemben az általuk termelt gabonát nevétségesen alacsony áron tudják csak eladni. S. Pamfil Seicaru felteszi a kérdést:

— Mi az összefüggés a nemzetgazdasági krízis és a zsidó üzletek között?

A kérdésre mindjárt meg is adja a feleletet a cikkirő. A termelő és fogyasztó között a zsidó a közvetítő elem és az egyszerű emberek hiába tartanak magyarzatot az általános gazdasági helyzetről, sokkal könnyebb az antiszemita agitátorok feladata, akik minden ódiomat a helyzetnek a zsidók vállaira hárítják. Az agitátorok nem folytatnak nagyobb propagandát, mint azelőtt — állapítja meg — csak a gazdasági körülmények teszik könnyebbé munkájukat.

— A falvak mozgolódni kezdenek — szögezi le Pamfil Seicaru — egyelőre a gyűlölet központjában a zsidó kereskedők állanak. De holnap már tul lesznek ezen. 1907-ben is így kezdődött a parasztfordulat, a moldvai antiszemita zavargásokkal. S amikor továbbterjedt a mozgalom, senkisémm beszélt antiszemizmusról, mert a harc a parasztság és a földbirtokososztály között dult tovább. A hitelkrízis ma a maximumig jutott, a nagy kamatok fojtogatják a parasztságot. Vigyázzunk, nehogy véres és fatális vége legyen ennek a krízisnek. Mert: Így kezdődött 1907-ben is.

Pamfil Seicaru cikke élesen megvilágítja a helyzetet. Ma már az illetékes kormánykörök is látják, hogy az antiszemita zavargások mögött szociálista, sőt kommunista akció rejtezik és már más lapok is hivatkoznak az 1907-es dátumra, amikor antiszemita zavargásokkal kezdődött a parasztság mozgolódása, amely a bojárok lemészárlásával végződött. Az agitátorok mindezt jól tudják. Tisztában vannak azzal, hogy a súlyos helyzetben szinylődő parasztságot ma nagyon könnyű ráuszítani a vagyonos osztályt jelképező zsidóságra. De vajon nem gondolnak-e arra, hogy megismétlődhetik az, ami 1907-ben történt és a felizgatott lakosság nem találva elpusztítható zsidó házakra és bántalmazható zsidókra, másokat vesz sorra? S a lelkiismeretlenül eldobott szikra tüztengerré válhatik? Mindez azonban a „rendőrség“ számára nem fontos, az egyéni érdekek és egyéni célok elérése az egyedül lényeges, még akkor is, ha hulláhegyeken kell érte átgázolni.

Iorga professzor, a kiváló román tudós a napokban egy igen megszívlelendő, érdekes kijelentést tett az antiszemita zavargások kapcsán.

— Ha a hatóságok gyengének bizonyultak a mostani antiszemita zavargások elfojtásánál — mondotta Iorga — úgy indokolt az az aggodalom, hogy hasonlóan gyengék lesznek egy esetleges kommunista megmozdulással szemben.

Az aggodalom indokolt. Mert most azt látjuk, hogy a felelőtlen elemek nyugodtan pusztíthatóak, mire a hatóságok megmozdulnak, már aig volt mit megmenteni. Vajon mi fog történni, ha a fellázított parasztság nem áll meg a zsidók boltjainál, hanem tovább akar menni? Akkor is olyan ingadozó s bizonytalan lesz a sucevai prefektus, mint most volt?

Nyilvánosságra hozták a magyar kormánynak a Briand-tervezetpre adott válaszát

Magyarország nem mond le a revízió gondolatáról. A válaszijegyzék a kisebbségi kérdést is felveti. A magyar kormány csatlakozik a Pán-Európa-tervezet.

Nyilvánosságra hozták a cseh válaszijegyzéket is

BUDAPEST, július 16. Az Aradi Közlöny legutóbbi lapszámában jelentette, hogy Valkó Lajos külügyminiszter tegnap átnyújtotta Louis de Vienne budapesti francia követnek a magyar kormány válaszát Briand Pán-Európa tervére vonatkozólag. Ma nyilvánosságra került a kormány válaszának szövege, amelynek tartalma a következő:

„A magyar kormány a legmélyebb érdeklődéssel tanulmányozta az emékiratot. Befutó vizsgálat után őszinte bámulságot fejezi ki annak tartalma fölött, de szükségének látja kifejezést adni olyan gondolatának, amelyek a terv tanulmányozása közben felmerültek és amelyeknek mérlegelése elkerülhetetlenül szükséges ahhoz, hogy a tervezet végcélját: „Egyesüljünk, hogy élhessünk és gyarapodhassunk“ elérhessük.

Az államok szuverenitása tekintetében a magyar kormány kénytelen kijelenteni, hogy nézete szerint szükséges a szuverenitás és egyenlőség elvét úgy magyarázni, hogy az államok között fennálló minden egyenlőség, amely gyakorlatilag egyes államok szuverenitását akadályozza, kiküszöböltesse ezen szövetség megalakításában. Egyidejűleg a magyar kormány rá kíván mutatni arra, hogy egyes államok között ma fennálló egyezmények ellentétben állnak a memorandumban lefektetett és Európa közös békéjének megszervezését célzó elvekkel.

Ezen egyezmények nem voltak átvihetőek az új Európába, anélkül, hogy az együttműködést ne veszélyeztetnék. Egyebekben a magyar kormány megjegyzi, hogy *noha tisztában van azzal, hogy a tervezett konferencia a békeszerződések revíziójával nem fog foglalkozni, mégsem volna azor helyzetben, hogy a kérdés olyan megoldásához hozzájáruljon.*

„Magyarország nem foglalkozik azzal a kérdéssel, mely államok vegyének részt a szövetségben, de kívánatosnak tartja, hogy vonják bele Törökországot, amelyhez tradicionális barátság fűzi. A kormány elismeri, hogy a felvetett kérdések nehezen oldhatók meg és a konferenciát bonyolult feladat elé állítják. Kívánja, hogy Briand tavaly Genfben előadott elgondolása megvalósuljon, vagyis előzőleg gazdasági téren való együttműködés teremtesse meg. Egyébként a magyar kormány képviselni fogja magát az egybehívandó konferencián, hogy a kérdést a teljes együttműködés és egyetértés szellemében vitassák meg.“

Prágából jelentik: Ma hozták nyilvánosságra Prágában és Párisban a csehszlovák köztársaság kormányának válaszát a Briand-memorandumra. A válasz lényegében helyeshi Briand tervét, azonban annak kivételével a legnagyobb fokú ovatosságot ajánlja.

Prágából jelentik: Ma hozták nyilvánosságra Prágában és Párisban a csehszlovák köztársaság kormányának válaszát a Briand-memorandumra. A válasz lényegében helyeshi Briand tervét, azonban annak kivételével a legnagyobb fokú ovatosságot ajánlja.

A Timisiana ügyében házkutatást tartottak dr. Cosma Aurel volt miniszter lakásán

Oprea és Arsenovici védői más törvényszék delegálását kérik — Iunian igazságügyminiszter személyesen Temesvárra jön a Timisiana-ügy felülvizsgálására.

TEMESVÁR, július 16. Oprea János lakásán — miként ezt már jelentettük — házkutatást tartottak Radulescu A. ügyész és Isacu István vizsgálóbíró. Ugyancsak házkutatást tartottak a tegnapi nap folyamán Arsenovici Gyula letartóztatott, volt pénzügyigazgató lakásán, valamint dr. Cosma Aurel volt miniszter lakásán is, aki tudvalevőleg elmőke volt a Timisianának. Hogy a házkutatások milyen eredménnyel jártak, arról a hatóságok a vizsgálat érdekében nem adtak felvilágosítást. Ma olyan hírek terjedtek el Temesvárott, hogy a védők az igazságügyminiszterhez fordulnak s az objektív és tárgyilagos elbírálás céljából, más bíróság delegálását fogják kérni.

A kormány tennivalója kézenfekvő. Sürgősen javítani kell az eladósodott parasztság helyzetén, de ugyanakkor el kell tüntetni a porondról megfelelő erélyes intézkedésekkel a „zöldinges csapatokat“, „vasgárdákat“ és más ehhez hasonló alakulatokat, amelyek nem csinálnak egyebet, mint folytonosan kompromittálják az országot a külföld szemében. Ma-

Szó van róla, hogy a nagyváradi törvényszéket delegálnák az Oprea-Arsenovici-ügyekben, sőt arról is beszélnek, hogy Iunian igazságügyminiszter személyesen lejön Temesvárra, hogy meggyőződjék a dolgok állásáról. Amennyiben pedig ő nem jöhetne, egy miniszteri biztost küld ki, az igazságügyminiszterium egy magasrangú tisztviselőjének személyében.

A vizsgálatot a közeli napokban kiterjesztik. Az Oprea által Aradról Svájcba és nem Svédországba irányított két csomagot ma délelőtti bontják fel. Hogy mit tartalmaznak a csomagok, azt nem lehet tudni. Orpeák azt állítják, hogy könyvek vannak bennük.

Magyarországon hamarosan likvidálni tudták az ébredőket, akik ma már teljesen elvesztették maguk alól a talajt. Nem lehetne-e Cuzákkal hasonlóan elbánni? Még mielőtt továbbmennek lelkiismeretlen munkájukban s felidéznek a gazdasági konszolidációért küzdő országban az 1907. év rémét...? Egy kis erély kell hozzá, semmi egyéb...

SZAVAZO SZELVÉNY

AZ ARADI KÖZLÖNY 1930-as
STRANDSZÉPSÉG ÉS STRAND-
KIRÁLYNŐ VERSENYÉRE.

JELÖLTEM:

36

ITT LEVÁGANDÓ.

Az Aradi Közlöny NEPTUN STRANDON ÉS FÜRDŐTELEPEN megrendezi Arad, 1930-as STRANDSZÉPSÉG, ÉS STRANDKIRÁLYNŐ-VERSENYÉT. A VERSENY LEZÁRÁSÁNAK NAPJÁT AZ ARADI KÖZLÖNY KÉSŐBB FOGJA KÖZÖLNI. A szavazó szelvények bedobhatók a NEPTUN ÉS KATONA-STRAND FÜRDŐTELEPÉN elhelyezett valamint a lap kiadóhivatalában felállított urnákban. A szavazás eredményét naponta közli a lap.

Pazsitny Bonaventura dr. tartományfőnök hazaérkezett a Minorita-rend olaszországi nagygyűléséről

Hogyan folyt le Assisiben a gyűlés — Monay Ferenc dr., aki bekerült a rend központi tanácsába, szeptemberben Aradra jön — Az erdélyi tartomány visszakapja választóképeségét és tartományfőnököt választ

ARAD, július 16. Julius első napjaiban folyt le Olaszországban a Minorita-rend nagygyűlése, amelyen az erdélyi provinciát Pazsitny Bonaventura dr. tartományfőnök képviselte. Pazsitny Bonaventura dr. most érkezett vissza aradi rezidenciájára, ahol az Aradi Közlöny munkatársának a következőkben mondotta el a nagygyűlés lényegesebb részeit:

— Tegnapelőtt, tizennegyediken jöttem haza, pontosan hét heti távollét után. Utazásom főcélját természetesen a rend nagygyűlésén való részvétel képezte, amely július negyediken kezdődött meg Assisiben és bezárólag tizedikéig tartott. Minden provincia képviseltette magát a nagygyűlésen, amely hat esztendőnként szokott összeülni, hogy a rend új generális miniszterét és tanácsát megválasszák. A legmesszebb tartományok kiküldöttjei is megjelentek. Amerikából hatan vettek részt és összesen 52 szavazatot reprezentált a nagygyűlés.

— A latin, vagy olasz nyelven folyó gyűlésen az egyes tartományok vezetői a legnagyobb részletességgel adtak számot lelkipásztorok, szellemi viszonyokról, ezért húzódt el a nagygyűlés. Majd az új generális miniszteri és tanácsválasztás következett, amelynek során Domenico Tavanit választották meg, aki 1913-tól áll, mint kormányzó a rend élén. A tanácsban bennünket érdeklő személyként Monay Ferenc dr., római magyar gyónató szerepel, aki rendkívül rokonszenves a szentszéknél. Dr. Monay egyébként szeptemberben Aradra jön, és itt tölti hat hetes szabadságát.

— Pazsitny Bonaventura dr. elmondotta,

hogy egy-más erdélyi tartományi ügyben is eljárót Rómában. Így az erdélyi tartomány választóképesége megszerzésének dolgában fáradozott. Az erdélyi provincia, amióta

Lengyelország előkészíti az agrárblokkot

— A belgrádi lengyel követ akciója —

BELGRÁD, július 16. A Pravda értesülése szerint Babiczky Vaslov itteni lengyel követ formális javaslatot tett a mezőgazdasági államok megszervezése tárgyában. A javaslat szerint csak az agrárállamok hivatottak arra, hogy nemzetközi relációban megfelelő atmoszférát teremtsenek az egyes európai államok között. Az érdekeltektől államok földművelésügyi

miniszterei hivatottak arra, hogy ennek a problémának részleteit megtárgyalják. Az agrárállamok egy iródtát létesítenének, amely a Népszövetséggel lenne kapcsolatos. A lengyel kormány hasonló javaslattal fordul Bulgáriához, Esztországhoz, Lettországhoz, Magyarországhoz és Romániához is. A lengyel javaslatot Jugoszláviában kedvezően fogadták.

Letartóztatták dr. Gál Endrét a csiki magánjavak volt igazgatóját

CSIKSZEREDA, július 16. Az országos botrányvá dagadt csiki erdőpanama ügyében tegnap szenzációt keltő esemény történt. Az ügyészség rendelkezése letartóztatták dr. Gál Endrét volt képviselőt, a csiki magánjavak volt igazgatóját, akit azzal vádolnak, hogy bizonyos kötvények kamatainak felhasználásánál szabálytalanul járt el.

Megyilkoltak Párisban egy katolikus papot

A pap zarándokutakat akart megszervezni és egyik éjszakai sétája alkalmával agyonlőtték

PÁRIS, július 16. A rendőrség erőteljes nyomozást indított azon rejtélyes gyilkosság ügyében, amelynek áldozata egy spanyol ka-

tholikus pap. A lelkész egy zarándokutakat megszervezése céljából látogatott el a francia fővárosba, ahol éjszakai polgári ruhában sétálat végzett Páris éjszakai életének megismerése céljából. Egy ilyen éjszakai kirándulás alkalmából lőtték agyon. A rendőrség azt hiszi, hogy rablóátmadásról van szó, a tetteseket azonban a járőrök megzavarták abban, hogy a rablást végre is hajtsák.

Hunyadvári Arányi Lajos

Írta: Werner Sándor dr.

A múlt század hatvanas éveiben lehetett. Hunyadvára 1854-ben a tűz martaléka lett és a messzeség vándorát méltán fojtogatta a keserűség feltörő ellenálló érzése, amikor a pusztuló, egyszerű romokon felejtette meszszibe néző kék szemét. Mert a várpalota lovagtermének padmalyából karvastagságú vadhajtásos fák nőttek, embermagasságnyi bozót burjánzott a fedetlen szaláknban, gaz és dudva borította a várpiacot s a szél, mint vészjósló orgona zugott a loggiákon, erkélyeken keresztül a kísértetes gótikák között, amelyek roskadoztak és korhadoztak a csapkodó elemek behatása alatt. A messzeség zarándokának különben is az volt a rendes foglalkozása, hogy az elmulasztott folytonos szemléletében élje meg életét és magyarázza a jelent, mert ő volt abban az időben — a pesti egyetem köröncsán tanára. Arányi Lajos uram azonban nemcsak a betegségek felismerésében volt járatos, hanem olyan szívósan kapaszkodott mindenekhez, ami a léleknek tisztasága, szépsége és tökéletessége volt, hogy méltán csodáljuk azt a sok siku tudást és azt a lendületet, amellyel most teljes erejéből akarta megállítani az idők pusztító rohanását; Hunyad falai felett megmozgató nemes indulattal a tróntól a gulyhóig minden megmozdíthatót.

Sikerült is neki a művészettörténelem számára írásban és képben, meg valóságban is megmenteni és Hunyadvárát, amit ő minden tudományos tettei között legmagasabban értékelt. Az orvosok és természettudósok 1865-iki

pozsonyi vándorgyűlésén olyan meggyőző erővel beszélt a nem egészen idetartozó tárgyról, hogy erről a részről adták ki mindennél élvezetesebb várrégészeti kutatásait, elgondolásait és művészi képeit, rajzait, a melyek valóságossá váltották az „ő várát“, amelyhez fogható nem, csak hozzá hasonlót lehet találni a kontinensen a luxemburgi, égeri, karlssteini középkori várak architektúrájában.

Humanista polihisztor volt az erdélyi szász családból származó Lohsteiner, később Arányi Lajos, akit a jószívűség és önzetlenség, a meg nem tándorodó becsületesség, az olthatatlan tanulni és tanítani vágyás, művészi lendület és mély, sokoldalú, mondhatni enciklopedisztikus tudás jellemezték. A keleti nyelveket: törököt, tatárt, ó-hébert és az európai nyelvek nagy részét szóban és írásban birta, saját szerkesztésű tizenhét nyelvű szótára volt alátámasztója bámulatos nyelvtudásának. Mint a bécsi nagy pathológus orvos: Rokitsanszky tanítványa, a bécsi egyetemi katedrán tartott előadásában nem maradt ennek sokkal mögötte, pedig ebben az időben sem hanyagolta el néprajzi, nyelvészeti és régészeti tanulmányait.

Alig lehet elképzelni, hogyan tudta véghezvinni kalandozásait postakocsival, gyorsvasúttal, gyalogszerrel, hajón és hadikón járva, papi házakban, utszéli korcsmákban és szabadban, ekhós szekéren, hordók tetején töltve az éjszakákat. Amerre járt, szorgosan rajzolt, naplójában a félegyházi szélmalom belső szerkezete, a pétervári selyemgyár technikai berendezése mellett szerb, magyar, román, tót színes népviseletek, vár és épület alaprajzok

mellett ő maga is többször jelenik meg teljes uti felszereléssel, hátizsákkal, távcsővel, fellegajtó köpenyegben, széles kalppal, övébe dugott nagy pisztollyal. Ha utolérte a nyugodt este és jegyzeteivel végzett, francia, angol és héber tanulmányai mellett a bravúros és pajzán Ovidiust olvasta szorgalmasan. Mint egy garabonciás az egyik héten még a pesti meg a bécsi katedrákon tartja előadásait, a másikon már szorgalmasan rajzolja a szép és hatalmas Hunyad-várát, ahol Arányi tíz hó alatt hatszor volt rézmetszőjével, rajzolójával és egy műasztalossal, közben naplója szerint Münchenben is végzett festészeti tanulmányokat. Hét év alatt vivta ki és gyűjtötte össze azt a negyedmillió pengő forintot, amivel Hunyadvárát restauráltatta, de aztán ki is merült, ösztörödött az önzetlen és nagyszívű öregedő tanár, aki városról-városra, faluról-falura vándorolt hogy áldozatkészségre indítsa nehezen mozdítható embertársait. E vándorlás lett halála oka, mert közben mellhártyalobot kapott s ez lett végzete. Kifogyhatatlan volt az érvekben, amikor a protestánsnak Bethlen Gábor életét, a katolikusnak Európa védő, törekvő Kapisztrán János cselekedeteit, a németnek az ó német gótika beszélő vonalait, a románoknak a Hunyadi család havasalföldi ősvonalkozásait, a zsidóknak Mátyás fekete seregének Szolimán verő, ragyogó bátorságú zsidó katonáinak hőstetteit ecsetelte.

Éndekes, hogy közben még a pesti rendőrséget is tanította életmentésre és egy főúri születésnapra szindarabot készített a „Jeruzsálemi utazásról“ földrajzi előtanulmányokkal, díszlet és tájképfestéssel egybekötve. Ará-

Még ma is sinylődnek erdélyi hadifoglyok az Ördög-szigeten

Egy volt hadifogoly szenzációs vallomása — Lázadás a francia hadihajón — Szenvedések a francia gyarmatokon — Ki kell szabadítani a hadifoglyokat

BUCURESTI, július 16. Szenzációs leleplezést közöl az Ordinea mai számában. A lap ugyanis kipattantja, hogy számos román állampolgár, aki a háboru idején az osztrák-magyar hadseregben szolgált és francia fogságba esett, még ma is Ördög-szigeten deportálva sinylődik. A cikk adatai szerint a deportáltak között számos erdélyi kisebbségi ember is szerepel.

Az Ordinea kétségtelenül érdekes leleplezése a következő:

A bázisai jelentések szerint a jugoszláv határrendőrség egy Cicky István nevű román állampolgárt szolgáltatott át a román hatóságoknak. Irataiból megállapították, hogy a francia hatóságok 30-ad magával áttette a határon azzal, hogy kitöltötték a guyanai hirhedei Ördög-szigeten a rájuk mért 15 évi deportálást. Cicky elmondta a hatóságoknak, hogy a háboru idején az osztrák-magyar hadseregben harcolt és a franciák 1800-ad magával elfogták. A foglyokat egy francia hadihajóra rakták, hogy Japán felé szállítsák.

— Az indiai Óceánon — mondta tovább a volt hadifogoly — a foglyok fellázadtak és elfoglalták a hajót, amelynek parancsnokává engem kineveztek ki. Célunk az volt, hogy addig hajózzunk, míg a német flottára rá nem találunk. Szerencsétlenségére utközben egy angol torpedórombolóval találkozunk, amely lefegyverezte bennünket és átadott a francia hatóságoknak. Haditörvényszék elé kerültünk, amely tizet agyonlövésre ítélte a

foglyok többi részét pedig életfogytiglani, illetve 15 évi deportálásra. A halálos ítéleteket nyomban végre is hajtották. Én szerencsére a 15 évi fegyházra ítélték közé kerültem. Mindannyiunkat az Ördög-szigetre vittek, ahol rettenetes torturák között teltek el az évek. Többször szökést kíséreltem meg, de hasztalanul.

— Május 15-én — folytatódott az érdekes elbeszélés — összegyűjtöttek bennünket, a 15 évre elítélteket és elszállítottak Jugoszláviába, ahol átadtak bennünket a határon.

A volt hadifogoly emlékezetéből felsorolja azokat a román állampolgárokat, akik még az Ördög szigetén sinylődnek. Ezek: B-alaban Costantin, Bucuresti, Oroveanu E., Craiova, Balanescu F., Targu-Ziu, Darabant V., Maramarossziget, Vaia László volt jegyző, Dés, Sutoris Miklós, Petris-Bistrita, Bontescu Emil, Szászváros, Fiedler Károly, Karánsebes, Ziegler I., Cristurul-Sacuesc, Brandler I., Dicsőszentmárton, Cuparescu N., Iubasiu N., Gyulafehérvár, Dariu Livius, Balázsfalva és még sokan. Mind életfogytiglani kényszermunkára ítélték. Az Ordinea az ügyvel kapcsolatosa követeli, hogy a külügyminisztérium haladéktalanul lépjen érintkezésbe a francia kormánnyal, a hosszú évek óta sinylődő román állampolgárok kiszabadítása érdekében.

Sulyos vádak egy aradi borkereskedő ellen

Feljelentés érkezett ottano az ügyészséghez, amely szerint csalárd módon visszavált a hitelzők bizalmával — A feljelentés szerint a csődbe jutott Zimmermann Izidor hamis üzleti könyveket vezetett — A kereskedőt holnap hallgatja ki a főügyész

ARAD, július 16. Jelentette az Aradi Közlöny, hogy néhány héttel ezelőtt az aradi törvényszék kereskedelmi osztályán a csődelljárás bevezetését rendelték el Zimmermann Izidor Asztalos Sándor-uccai borkereskedő ellen. Zimmermann Izidor egy és fél millió passzívájával mindössze 400 ezer lej aktiva állt szemben. A csődtömeg gondnokául dr. Kele

nyilvánította meg a tudományos, de kiméletlen vivisekciót és nagyszerű módszerekkel tökéletesítette a hullabalzsamozást, a papüvendékeknek pedig általa összeállított u. n. medicina pastoralist adott elő. És amikor szívós kitartással és önfeláldozással mint preparator és szobrászművész körbonctani muzeumának legbámulatraméltóbb preparatumait állította elő az általa feltalált különös anyagokból, megkérdezték tőle, hogy miért teszi ezt. Ő végtelen optimizmussal, de kissé gunyoros sokrateszi modorban mondogatta: pour la gloire la patrie...

Arányi János romantikus és utopisztikus életet élt, mely élet néha fantasztikumok felé mozgott, szinte regényhős volt a Leonardo de Vinci fajtájából, akinek tragédiája az örök emberi ideál elérhetetlensége. A Jókai fantáziáját megtermékenyítő típusok közül való volt. Elképzelem őt körbonctani dolgozószobájának magányában, íróasztalára támaszkodva, amint kétségbe esik és bizakodik, vitatkozik és töpreng a végzettség elérhetetlenségén. Vele szemben egy kis gyermek mesterien preparált múmiája néz szeliden rá, az ő gyermeke: Zoltán kis fia. Apa és fiu néma vitában állnak egymással késő éjfélen, az apa állítását vitatják: Non omnis moriar!...

Az én irásom is ilyen értelemben akarja megörökíteni nemes hunyadvári Arányi Lajos professzor emlékét. A lét végtelenségébe beolvadó melódiák közül e pár akord hadd rezonáljon kissé tovább érzékenyebb emberi lelkekben.

Gyula aradi ügyvédet nevezte ki a törvényszék. A csődtömeggondnok a törvény előírásainak megfelelően átvette az üzlet kulcsait és megkezdte a leltározást.

Nyomban a csődelljárás bevezetése után furcsa hírek kerültek forgalomba Zimmermann Izidor borkereskedőről. A hitelzők között egyre pozitívabb formában pertraktálták a hirt, hogy a borkereskedő a csődbe bejelentés előtt olyan manipulációt követett el, aminek következtében a hitelzőknek igen nagy kárt okozott. Dr. Kele Gyula csődtömeggondnok fülébe is eljutott a hír. A csődtömeggondnok a legnagyobb diszkréció mellett megvizsgálta Zimmermann Izidor üzleti tevékenységére vonatkozó levelezést és már abból megállapította, hogy a csődbe bejelentésénél visszaélések történtek.

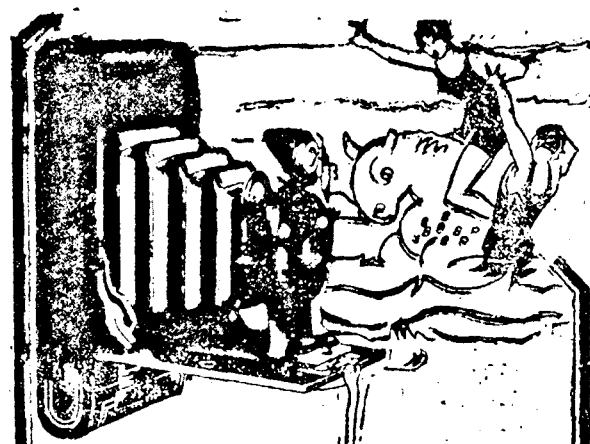
Kele Gyula dr. fontos bizonyítékok birtokában már néhány nappal ezelőtt megjelent az aradi ügyészségen és arra kérte a főügyészt, hogy Zimmermann Izidor utazási igazolványát vonja vissza, majd ma egy kimerítő bünvádi feljelentést nyújtott be, amely szerint Zimmermann Izidor csalárd módon visszavált a hitelzők bizalmával.

A feljelentés adatai szerint Zimmermann

Megmenekült a német kormány a bukástól

A német nacionalisták közbelépése monfotte meg a helyzetet — Nem oszlatják fel a birodalmi gyűlést

BERLIN, július 16. A birodalmi gyűlés ma a kormány által felvetett fedezeti javaslatnak a döntő 2. paragrafusát elvetette, mire Brüning kancellár kijelentette, hogy a kormány a javaslatot a rendelkezésre álló diktatura szakasszal életbelépteti. A javaslat ellen 256, mellette 204 szavazat esett. A paragrafussal a német nemzetiek, a szociáldemokraták, a nemzeti szocialisták, és a kom-

Sokszorosa meg hallamoc perreit az új Kodak Hawk-Eye géppel

Miért ne örökítse meg kitörölhetetlenül szép emlékeit? Az új 6.3-as F: 6,3 anastigmájú Kodak Hawk-Eye géppel, amelynek csak 1.850 lei az ára, erős és könnyen kezelhető, minden pillanatban a rendelkezésére áll.

Bármelyik pillanatban csak az

új KODAK HAWK-EYE

F: 6,3 anastigmát

1.850 lei ért használja

Csak az elsőrendű Kodak filmeket és papírokat használja.

Izidor röviddel a csőd megnyitása előtt értékes perzsaszőnyegeket és aranyneműeket szállított el lakásáról, amelynek teljes berendezése akkor már foglalás alatt állott. Az elmúlt év télen a csődbe került borkereskedő feleségével és apjával Déván járt, ahonnan különböző bórárakat hozott. Az árut nem az üzletben, hanem lakásán helyezte el és innen különböző helyekre szállította. Hasonlóképpen járt el Zimmermann Izidor a külföldről érkező csomagokkal is, amennyiben ezeket nem üzletben, hanem lakásán helyezte el, ahonnan bátyjához, Zimmermann Lajos borkereskedőhöz szállította.

A feljelentés szerint megállapítást nyert az is, hogy Zimmermann Izidor borkereskedő a csődbe megnyitása előtt lakásán elégette az üzleti könyveket és új, a valóságnak meg nem felelő könyveket adott át a bíróságnak. Az új könyvekbe nem vezette be követeléseit közül csupán azokat, amelyek behajthatatlanok. A placi árusoknak Zimmermann rendeletet adott ki, hogy minden árut tegyenek pénzé. Az árusoktól nem is kért elszámolást, még a pénz is megszámlolatlanul vette át.

Langer és Társa boksabányai borkereskedő cégtől rengeteg árut vásárolt Zimmermann. dacára annak, hogy ebben az időben már fizetéseketlen volt. Az elmúlt télen kocsiszámra szállított bórket bátyjához, Zimmermann Lajoshoz és sógorához, Salamon Lajos aradi cipőkereskedőhöz.

A feljelentés ma került iktatásra az ügyészségen, de valószínűleg látszik, hogy Vulpe főügyész már a holnapi napon megkezdi Zimmermann Izidor kihallgatását. Érdekes, hogy a csődtömeg árverezésénél egyedül a borkereskedő édesanyja jelentkezett vevőképpen, aki 104 ezer lejért vissza is vásárolta fiának az üzletet, amely a csődbe megnyitása óta Zimmermann Herschné néven működik.

munisták helyezkedtek szembe és csak a koalíciós pártok vették védelembe.

Ezután a ház visszautasította a ház feloszlására vonatkozó javaslatot, majd az új kormány ellen benyújtott bizalmatlansági indítványt is. Feltűnést keltett, hogy a német nacionalisták, akik a fedezeti javaslatot ellenítették, a bizalmatlansági indítvány ellen szavaztak és ezzel megmentették a kormányt a bukástól.

Kémkedéssel vádolták az Ullstein vállalatok elnökének feleségét is

A nemzetközi sajtóiroda megbízottjának információi — Családi intrika Ullstein Ferenc dr. ellen — Beugratták a Vossische Zeitung főszerkesztőjét — A vádaskodó sógorok nem tudnak bizonyítani

BERLIN, július 16. Az Ullstein-könyvek között bizonyára egy sincs, amelyik olyan izgalmas, mint az a regény, amely az Ullstein-ház fejeit állítja harcba egymással. Ullsteinék esetét teljes egészében Jakob Bornstein, a nagyszerű német újságíró vitte a világ elé, egy berlini folyóirat hasábjain. Tavaly decemberben kezdődött a regény. Az Ullstein-vállalat vezérigazgatója levelet kapott Párisból. A levelet Matthes József, a nemzetközi sajtóiroda egyik kétes-hírű megbízottja írta. A levél azzal fenyegette meg az Ullstein-ház nesztorát, hogy cikket ír „Újságíró, kémkedés és szerelem” cím alatt s a cikk tartalma az lesz, hogy Ullstein Ferenc dr. ifju felesége nem más, mint nemzetközi kém. Kémkedett a franciáknak a németek ellen és a németeknek a franciák ellen. Hogy adataihoz hozzájuthasson, viszonyt folytatott a francia belügyminisztérium egy magasrangú tisztviselőjével, akit miatta elcsaptak állásából.

Ullstein Ferenc a levelet zsarolásnak tekintette és azt a papirkosárba dobta.

Az egyik Ullstein fizet.

Matthes most a Vossische Zeitung párisi levelezőjének kísérletezett, aki osztályvezetőjének, Magnus dr.-nak jelentette, hogy Matthes átkamásolatokkal tudja bizonyítani, hogy Ullstein Ferencné kémkedett. Ez az akció sikerrel járt, mert az Ullstein-ház háromezer frank hallgatási díjat fizetett ki Matthesnek. Ullstein Ferencné ugyanis egy csöppet sem volt szimpatikus az ifjabb Ullsteinnek szemében és nagyon szerették volna kizárni a családból. A háromezer frankot ifjabb Ullsteinék kamatoztatni akarták. Januárban az egyik Ullstein Párisba utazott és ott összejött Matthessel, aki azonban nem tudta felmutatni az Ullsteinnéről szóló rendőrségi akták másolatát, ellenben új bizonyítékokkal szolgált. Ez az újabb akta a következőket mondotta Ullsteinnéről:

— „A Hotel Wagramban lakik. Franciaország részére kevés anyagot szállított, inkább álnyagot. Németországnak értékes anyagot adott. Állandó felügyelet alatt áll. Újságíró és kém.” „Közismert, hogy a gáláns dámának sok szeretője van, közöttük két előkelő német újságíró és legalább egy tucat francia. A hölgy rövidesen ismét Párisba jön. Okosabb beengedni és felügyelet alatt tartani.”

Az Ullstein-ház delegátusai szívesen vették a hírt, tehát nem kutatták annak szavahihetőségét.

Ross és Löwenstein, az Ullstein-ház két képviselője, egy félreeső kis párisi kávéházban találkozott Matthes-szel. Matthes ekkor rukkolt elő az újabb leleplezéssel, hogy Ullsteinné a francia vezérkar megbízásából Moszkvába utazott és terjedelmes jelentést hozott az orosz hadsereg állapotáról. Újabb állításának bizonyítására, de még az előbbiekre is felajánlotta, hogy a legközelebbi találkozásra magával hozza a francia rendőrség egyik előkelő főtisztviselőjét, aki minden állítását az utolsó betűig bizonyítani tudja. Az előkelő francia rendőrtisztviselő csakugyan megjelent a félreeső kis kávéházban és a két németnek sebtében kifejegette egész sereg államtitkót. Ez az előkelő rendőrtisztviselő nem szorítkozott pusztán arra, hogy megerősítse Matthes hazugságait, de saját történetet is komponált, amely szerint Ullstein Ferencné Marokkóban egy harmadik európai hatalom javára kémkedett.

Persze, arról szó se lehetett, hogy a németeknek aktákat mutogasson, mi több, még bemutatkozni is efilejtett és Ross, meg Löwenstein, sok könyörgés árán csak annyit tudott elérni, hogy az előkelő francia rendőrtisztviselő majd megmutatja az aktákat Matthesnek. Ez nekik elég volt; még az se ju-

tott eszükbe, hogy Matthes falhoz állította őket.

Bernhardt főszerkesztő offenzívában.

Nem tudakozódtak, ellenben Bernhardt György professzort, a „Vossische Zeitung” főszerkesztőjét alaposan beugratták. Elhitették a kitűnő professzorral, hogy Ullstein Ferencné az ő helyére, a Vossische Zeitung főszerkesztői székére pályázik és erre Bernhardt professzor készpénznek vette a párisi nyomozás eredményeit, Bernhardt szövetséget köt az ifjabb Ullsteinokkal és megvált a távirat a még mindig szabadságán üdülő Ullstein Ferenc után és garanciákat követel, hogy ... ama bizonyos nő és az Ullstein-lapok között nem lesz semmiéle kapcsolat a jövőben!

Bernhardt professzor nagyon alapos ember és megindítja a nyomozást, hogy Ullstein Ferencné kémkedési ügyeiről nincs-e akta a német hatóságok kezében? A rendőrségnek semmi. A birodalmi hadügyminisztériumban azonban feltűnik némi nyom. Bernhardt professzor ur megtudja, persze nem a hadügyminisztérium révén, hanem „más forrásból”, hogy Rosie Grefenberg Párisban bolsevik propagandát folytatott és hogy a kiutasítástól megmeneküljön, a francia rendőrségnek anyagot szolgáltatott Németországról.

Egy kis tévedés, amely az államnak száz milliójába kerülhet

A Viitorul szenzációs leleplezése — A svéd gyufa-koncern a szerződés értelmében öt lejre emelheti egy doboz gyufa árát

BUCURESTI, július 16. A liberális párt hivatalosa, a Viitorul ma szenzációs leleplezéssel szolgál. A lap szerint a kormánynak a svéd gyufakoncernnel kötött szerződésébe fogalmabási hiba csúszott be, amelynek következtében az állam körülbelül százmillió lejes kárt szenved. A lap szerint a svéd konzorciumnak adott koncesszióban egy olyan passzus szerepel, amely jogot ad a koncernnek arra, hogy a gyufa árát dobozonként 5 lejre emelje, ha annak szükségét látja.

A lap szerint ez a tévedés az államnak százmillió lejébe kerülhet, ha a svédek ragaszkodnak a téves passzus végrehajtásához.

— Ezen árat véve alapul ugyanis — írja a Viitorul — a koncern esetleg nem éri el a számára szerződésileg biztosított nyereséget és a különbözetet az állam köteles fedezni, ami körülbelül százmillió lejig mehet.

A lap végül vizsgálatot követel annak megállapítására, kit terhel a felelősség a súlyos tévedésért.

Felmentették a suceavai antiszemita zavargások leleplezettjeit

A vádhatóság nem tudott elég bizonyítékot produkálni ellenük — Cadere államtitkár megnyugtatta a lakosságot — Belügyminiszteri értekezlet az antiszemita agitáció ügyében

BUCURESTI, július 16. Suceavában tegnap tárgyalta a legutóbbi antiszemita atrocitás leleplezettjeinek ügyét. A gyorsított eljárás alapján máris tárgyalás alá került ügyben a vádhatóság nem tudott elég bizonyítékot produkálni — mondotta az ítélet — és ezért a bíróság az összes vádlottakat felmentette. A főügyész felebbezést jelentett be. A másik két hasonló perben a tárgyalás pénteken lesz.

Cadere belügyi államtitkár bejárta Suceava megye több községét. Mindenütt összehívta a parasztokat és gyűlés keretében szólította fel őket arra, hogy ne hallgassanak az agitátorokra, akik a rendzavarást szítják.

— Az ország gazdasági helyzete súlyos, — mondotta — de a kormány mindent el fog követni az enyhítés érdekében.

A gyűlés után fogadta a molnárok küldöttségét, akiknek könnyítést ígért az adók tekintetében. Ezután a zsidó hitközség elnöke jelent meg nála, akit arra kért, hogy nyugtassa meg a zsidóságot, mert a kormány biztosítani kívánja nyugalmaikat.

Ma este 7 órakor a belügyminisztériumban, Vaida dr. belügyminiszter elnökletével értekezlet volt, amelyen a bukovinai antiszemita agitáció reális okainak megállapításával,

valamint a szükséges intézkedések foganatosításával foglalkoztak.

BUCURESTI, július 16. A belügyminiszter közlése szerint, az országban teljes rend uralkodik, sem Marmarosban, sem Bukovinában újabb antiszemita kilengések nem fordultak elő.

Polgárháború dul Bengáliában

LONDON, július 16. A Keletbengáliai zavargások polgárháború jellegét öltötték. A mohamedánok Manganiában egy hindu családot meggyilkoltak és megsütöttek. A rendőrség kezdetben teljesen tehetetlen volt a zavargókkal szemben és erősítést kért, majd nagy szorongatásában sorfűzet adott le, amelynek 18 halálos és igen sok sebesült áldozata volt. 72 leleplezés is történt.

— Sándor jugoszláv király díszes ajándékot adott egy zentai telepésnek, Belgrádból jelentik: Sándor király Malinkovics Spasojé zentai telepésnek a montenegrói harcok megszervezése körül kifejtett munkásságának elismerése jeléül egy remekműbe illő Browning-pisztolyt ajándékozott. A revolver gyöngyházzal van díszítve és három ezüst golyó van benne. A revolvért ünnepélyes keretek között nyújtották át a telepésnek.

Mindenféle esomagoló-papírok gyári áron
Kerpel, nagy papírerakataiban.

Két nappal azután, hogy Ross és Löwenstein beszámolt párisi kutatásainak eredményéről, ha-zaérkezett Ullstein Ferenc.

Január 18-án történt az első döntő lépés. Az ifjabbak arra szólították föl Ullstein Ferencet, hogy feleségétől váljon el és egyben köszönjön le az Ullstein-vállalat elnökségéről.

Két nappal utóbb Ullstein Ferenc ügyvédekért kérték, hogy a kémkedési ügyet teriesszék eléjük, persze eredménytelenül. Még néhány napig húzódott az ügy, de január 28-án Ullstein Ferencet megfosztották elnöki méltóságától és az Ullstein A. G.-nál viselt összes tisztségétől.

Feleletül erre Ullstein Ferencné ráglamazást pört indított Ross Frigyes, Bernhardt György és Stahl dr. ellen.

A vádlottak eleinte azzal próbálták védekezni, hogy ők nem állították, mintha Ullstein Ferencné kémnő lett volna, arra hivatkoztak, hogy vannak akták, amelyek Ullstein Ferencné kémkedéssel gyanúsítják, de a május elsejei tárgyaláson ügyvédek már büszkén hivatkoztak rá, hogy minden állítást aktaszerűen tudnak bizonyítani. A bizonyítás azonban pusztán kérdések volt és a május huszadikán megtartott tárgyaláson az ifjabb Ullsteinok ügyvédje kénytelen volt beismerni, hogy nem áll rendelkezésére semmiféle bizonyító anyag.

A bíróság ítélete elé rendkívüli érdeklődéssel tekint Németország előkelő társadalmá.

HIREK

Ujabb tüntetések fenyegetnek Egyiptomban

Zavargások az elesett tüntetők holtteste miatt

London, július 16. Az alexandriai zavargások áldozatainak száma 8 európai sebesült, 13 benszült halott, 113 benszült sebesült. Egész Egyiptomban kisebb tüntetések voltak. Alexandriában a rend helyreállt, mégis bizonyos feszültség tapasztalható. Attól tartanak, hogy az áldozatok temetése alkalmából a zavargások kiújulnak. Az alexandriai kereskedők bezárták üzletüket.

LONDON, július 16. Alexandriában egy nagyobb tömeg kövekkel ostromolta meg a kórházat, mert az ügyészség nem akart elállni a zavargások áldozatainak felboncolásától és megtiltotta, hogy a halottakat elvigyék a kórház épületéből. Később azonban mégis kiadták a holttesteket. Az áldozatokat önkéntes halottvivők vitték el. A menet éjszaka érkezett a temetőhöz. A tömeg viharosan éltette Nahab basát.

— **Időprognózis.** Tulnyomóan derült idő várható, hőemelkedéssel.

— **Fontos ülés az angol alsóházban.** Londonból jelentik: Az alsóházban Baldwin megpokolta a vámvédelem kapcsán beadott konzervatív javaslatot és hevesen bírálta a kormányt a munkanélküliség kérdésével kapcsolatban. Lloyd George bírálta a konzervatívok gesztusát. A szavazást éjjel utánra várják.

— **Az állami utak javítását sürgeti Aradmegye.** A megyei permanens bizottság mai ülésén ismét a megyei utak kérdésével foglalkozott. Megállapítást nyert, hogy a köhordási munkálatok október végén, vagy november elején nyerne befejezést. Tekintettel arra, hogy ezután már a jéli szezon következik, a jelenlegi utjavítások előnyét csak a jövő év tavaszán fogja a közönség látni. Szóba került az is, hogy Aradmegyében sok olyan fontos út van, amely állami kezelésbe került és amelynek megjavításáról egyelőre nincsen szó. Ezért a megye vezetőségének kell sürgetni a temesvári kormányzóságnál az Arad—Temesvár, Pécska—Nagylak és Arad—Mikalaka—Radna—Soborsin-i utak sürgős kijavítását.

— **Véres tüntetés Saigóban.** Saigóban jelentik: A Saüc kormányzóságban, Caulon helységben, július tizenegyedikén 300 benszült tüntetett. A benszültök oly fenyegető magatartást tanúsítottak, hogy a katonaság az ijesztésre szánt sortűz után kénytelen volt a tömegbe lőni. Az összeütközésnek 3 halottja és sok sebesültje van.

— **Munkászavargások Párisban.** Párisból jelentik: Egy építkezésnél súlyos rendzavarás történt. Harminc elbocsátott munkás szét akarta rombolni az épületet, majd az építkezés vezetőjét bántalmazták. Bezárták egy fából készült helyiségbe, majd a házat felgyújtották, a rendőrségnek csak nagy nehézen sikerült az építkezés vezetőjét kimenteni szorongatott helyzetéből. A rendőrség nyolc munkást letartóztatott.

— **Apagyilkos a bíróság előtt.** Szegedről jelentik: A szegedi törvényszék ma kezdte meg Rác István gazdalogény bünpörének tárgyalását. Rác István a vádirat szerint az elmúlt év novemberében mostoha apját, Lengyel Ferencet vadászfegyverrel agyonlőtte. A törvényszék ma a tanukat hallgatta ki, az ügyben ítélet holnap este várt.

— **Összeomlott Brünmben egy háromemeletes ház.** Brünmből jelentik: A Postgasse és a Johannesgasse sarkán egy háromemeletes ház ma délután összeomlott. A házon már a kora délutáni órákban repedések voltak láthatók, mire a szomszédos házon dolgozó építőmunkásokat hívták segítségül. Alig, hogy befejezték a munkát, a ház irtózatossá robbant összeomlott. Többen a kiállott igélgalmak következtében idegsokktot kaptak.

— **Apa- és testvérgyilkosságot követett el egy cseh munkás.** Prágából jelentik: Replne községben, Kustuk Endre 53 éves munkást és 20 éves Iván fiát, alvás közben, katonai fegyverrel agyonlőtték. A gyilkosság elkövetésével Kustuk egyik fiát és annak feleségét gyanúsítják. A gyanúsítottakat őrizetbe vették.

IZZADÁS ELLEN

mentholos

DIANA

szoborszerű

— **Felavatták a Benczur-mauzoleumot.** Balassagyarmatról jelentik: Benczur Gyula halálának tizéves évfordulója alkalmából avatták fel az elhunyt festőművész hamvait tartalmazó mauzoleumot. Az avató ünnepségen részt vett a magyar művészvilág majdnem minden nevesebb személyisége. Ugyancsak jelen volt az ünnepségen Jászky Béla, a mauzoleum tervezője és Krisztián Sándor, a mű építője is. A mauzoleum avatóünnepsége után felavatták a Benczur szülőhelyén elhelyezett emléktáblát is.

— **Katolikus orvoskongresszus lesz Budapesten.** Budapestről jelentik: A Szent Imre-ünnepségek keretében — augusztus 23-án — Budapesten katolikus orvoskongresszus lesz, amelynek előadássorozatában francia, német, spanyol, holland és olasz orvosprofesszorok fognak előadást tartani a Tudományos Akadémia dísztermében.

— **Egy kecskeméti ember ki akarja egyenesíteni a pisal terdetornyot.** Kecskemétről jelentik: Szűcs József kecskeméti lakos megjelent egy kecskeméti lap szerkesztőségében és kijelentette, hogy szeneádés találmánya van, mellyel lehetővé teszi a pisal terdetorny kiegyenesítését. Elmondta, hogy találmányában egy pesti építész is támogatja és azt Rómában is felajánlotta.

— **Még 38 áldozata van a hausdorff-i hányaszerecséltetésnek.** Hausdorfból jelentik: A Kurtárnában történt hányaszerecséltetés áldozatai közül ötöt ismét felszínre hoztak. Még 38 áldozat rejtezik a romok között.

— **Július 20-ig át kell venni az új kerékpárszámokat.** Az aradi államrendőrség közlekedésügyi osztálya közli a kerékpártulajdonosokkal, hogy akik az eredeti dátumig, július 15-ig nem cserélték be a múlt évi számukat, azok feltétlenül jelentkezzenek az új szám átvétele végett a központi rendőrségen e hó 20-ig délelőtt 8 és 12 óra között. A későbbben jelentkezőket a rendőrség nem veszi figyelembe és súlyosan megbünteti. Azok a kerékpártulajdonosok, akik igazolványukat elvesztették és azért nem jelentkeztek, most kivételesen nem kell, hogy a városi hivatalos lapban közöljék igazolványuk elvesztését, mert ez esetben a rendőrség kivételesen minden további nélkül megadja az új számot a hozzávaló igazolvánnyal együtt.

Titokzatos bandita garázdálkodik

New-Yorkban A rejtélyes „Három X”, akit 80 detektív nem tud kézrekeríteni. 3 négy gyilkolt meg eddig a bandita

NEWYORK, július 16. A newyorki rendőrség néhány nap óta egy misztikus bűnügy nyomozásával foglalkozik, amelynek központjában egy eddig ismeretlen bandita áll. Dacára annak, hogy nyolcvan detektív napok óta egyeből sem foglalkozik, mint az ismeretlen hollétének és személyazonosságának kiderítésével és hogy a betörő az áldozatait előzőleg rendszerint telefonon értesíti, mindezekig nem sikerült őt kézrekeríteni. Egy nagyiparos, akit a betörő szintén megfenyegetett, öt-ezer dollár jutalmat tűzött ki annak, aki a betörőt elfogja, vagy a rendőrséget nyomra vezeti. Beigazolhatólag eddig három gyilkosság terheli a banditát és mind a három esetben egyedülálló asszonyokat gyilkolt meg. Az ismeretlen, rendkívüli akrobataképessegek feltehetőleg rendelkezhetik, mert betöréseit a felhőkarcolók faadajgíról követi el. A gyilkosság elkövetése után minden esetben egy ismeretlejet hagyott hátra, egy ceruzával írt névjegyet: „Három X” jelzéssel.

Az utóbbi hetekben új módszert eszelt ki a „Három X”, telefonon végazta zsarolásait. Legutolsó áldozatul egy newyorki nagyiparost, John Hervayt szemelte ki. A gyilkos felhívta Hervayt irodájában és közölte, hogy ő a többszörösen körözött „Három X” és a sor most Hervayra van. A gyáros csak úgy kerülheti el sorsát, ha a városnak egy bizonyos he-

— A budapesti Zrinyi Ilona-kör akciója II. Rákóczy Ferenc borsai szülőházáért. Budapestről jelentik: Az országos Zrinyi Ilona-kör memorandumot küldött el Beneshez, hogy álljon el II. Rákóczy Ferenc borsai szülőházának lebontásától. A cseh kormány ugyanis elhatározta a szülőház lebontását, mert az anyagból a telepéseknek gazdasági épületeket akart emeltetni. Hivatkozott a kör Benes előtt is érthető Patriotizmusra. Ha eláll a lebontástól, a kör mély háláját tolmácsolja, amennyiben pedig anyagi megváltást kívánna a miniszter, a kör arra is hajlandó.

— **Budapest felé szökött egy sikkasztó szovjet állampolgár.** Budapestről jelentik: A budapesti főkapitányság rádió útján értesítést kapott, hogy Ivan Petrovics Samuilov 35 éves, szovjet állampolgár 25.000 dollár és 14.000 márka elikkasztásával megkárosított egy berlini céget, majd megszökött. A rádió értesítés szerint, minden bizonnyal Budapest felé vette útját, hogy a városban át Törökországba jusson. A főkapitányság elrendelte az összes állomások megfigyelését.

— **Letartóztattak egy kaucióssikkasztó aradi ügynököt.** Barocsek Mihályné aradi lakos, feljelentést tett a rendőrségen. Scheffer Miksa aradi ügynök ellen, aki a feljelentés szerint öt Buzlós-fürdőre szerződött, mint szobaasszonyt s 15.000 lejt vett át kaucióként. Azonban sem állást nem szerzett, sem a pénzt, vissza nem fizette. Ugyancsak feljelentést tett Scheffer ellen Rác János aradi pineér is, akitől 20 ezer lejt kauciót vett fel Scheffer álláshoz őt sem juttatta s a pénzt sem adta vissza. A rendőrség tegnap Scheffert őrizetbe vette és ma átadták az ügyészségnek.

— **Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűviz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz** azáltal, hogy a beltartalmat kíméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a Ferenc József viz számos féldali hűségben fekvő betegnek is megadta a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Talált tárgyak.** Az aradi államrendőrséghez a következő talált tárgyakat szolgáltatott be, melyeket igazolt tulajdonosaik átvehetnek a Kosuth-uccal központi rendőrségen: Egy iskolatáska, különböző iskolaszerekkel. Egy fehér tehén vörös foltokkal. Egy számár. Egy pénztárca, 60 lejjel, 20 kacsá.

Titokzatos bandita garázdálkodik

New-Yorkban A rejtélyes „Három X”, akit 80 detektív nem tud kézrekeríteni. 3 négy gyilkolt meg eddig a bandita

lyén, ahol most építkezések folynak, tízezer dollárt helyez el egy megjelölt kötőb alá. Az összeget nyolc napon belül kell elhelyezni a kö alá. A nagyiparos azonnal értesítette a rendőrséget s a detektívek egy borítékot helyeztek el a kérdéses helyen. A jelzett építkezést széles vonalban detektívkordon vette körül, a gyilkos azonban ügylészik megnesztelt a veszélyt és nem jelent meg. Rövidre rá a „Három X” újra felhívta a nagyiparost, keserű szemrehányásokat tett neki, hogy kívánságát nem teljesítette és hogy számára csapdát állított fel. Bejelentette neki, hogyha tíz napon belül nem jut a kért összeg birtokába, akkor a nagyiparos utolsó órája ütött, mert az egész épület, amelyben az iparvállalat irodái vannak, a levegőbe fog repülni.

A telefonfelhívás pillanatában detektívek tartózkodtak Harvey lakásában, ahonnan a központi segítségével megállapították a felhívó számát. Az ismeretlen egy parkolóból telefonált. A titkosrendőrök autóval az üzlethez hajtottak, ott azonban esupán annyit tudtak meg, hogy egy új jött be vásárolni az üzletükbe, ahonnan a távbeszélő hírképből hosszabb beszélgetést folytatott. Közelebbi személyleírását azonban a detektíveknek nem sikerült megtudni. A newyorki titkosrendőrség tovább hajszolja a „Három X” nyomait, mindezekig azonban eredménytelenül.

Aradváros és tisztviselőinek pere a jogügyi bizottság előtt

Öttagu albizottságot delegáltak az iratok át-tanulmányozására. — „Mindenk tanácsstagnak viselnie kell szavazata következményeit.” — mondotta Lutai dr.

ARAD, július 16. Ma délelőtt ülést tartott Aradváros jogügyi bizottsága Lutai Cornél dr. polgármester elnöke alatt. Az ülést főképpen a városi tisztviselők körében válták nagy érdeklődéssel, mert ma kellett állást foglalnia a jogügyi bizottságnak a 14 millió per ügyében, amely a különleges pótlék miatt a város és tisztviselői között folyik.

Lutai dr. nyitotta meg az ülést és ismerte a per előzményeit. Leszögezte, hogy semmiféle törvény vagy rendelet nem kötelezi a várost ezen pótlék kifizetésére. Az ügyben most kell a városi tanácsnak döntenie és a jogügyi bizottság feladata szakvéleményt adni, miképpen gondolja a megoldást.

— Ez anyagi felelőség kérdése — jelentette ki a polgármester — és a városi tanács tagjainak névszerint kell majd szavazniok, mert minden tanácsosnak viselnie kell majd szavazata esetleges következményeit. Nem kell elfelejteni, hogy 14 millió lejről van szó.

Végül arra kéri a bizottság tagjait, hogy tegyenek félre minden szentimentalizmust és tisztán jogi alapon bírálják el az ügyet. Utána dr. Nagy Sándor szólal fel magyarnyelven és kifejti, hogy a városnak nem szabad rideg jogi álláspontra helyezkednie tisztviselőivel szemben. Ursu János dr. és Szalay Vilmos dr. felszólalása után a bizottság egy Somló Armin dr., Szalay Vilmos dr., Pascutiu Silvius dr., Demian Simion dr. és Ciupila Péter dr.-ből álló öttagu albizottságot delegált a periratok fölülvizsgálására, azzal, hogy az albizottság az ügy kellő tanulmányozása után javaslatot terjessz a jogügyi bizottság elé. Ugyancsak az albizottságnak lesz joga tárgyalásokat folytatni a tisztviselők képviselőivel egy esetleges megegyezés ügyében.

— Halálozás. Özvegy Hajek Antalné, született Müller Mária, tegnap délelőtt, 65 éves korában, hosszas szenvedés után Temesváron elhunyt. Temetése folyó hó 17-én délután 5 órakor lesz az aradi felsőtemető halottasházából. Az elhunyt özvegye az évtizedekkel ezelőtt elhunyt tekintélyes aradi üvegkereskedőnek.

— A porosz kormány hajlandó megengedni az acélszakosok felvonulását. Berlinből jelentik: Legújabb jelentések szerint a porosz kormány hajlandó a Stahlheim felvonulása elleni tilalmat visszavonni, hogy Hindenburg rajnavideki útját mégis megtegye. — A rajnavideki főpolgármesterek Berlinbe utaztak, hogy rábíriák Hindenburgot a felszabadítási ünnepen való részvételre.

— Agoston Zsigmondot kórházba szállították a mentők. Tegnap este a Lovasberényi-vendéglőben rendes vacsoráját fogyasztotta az Aradon általánosan ismert Agoston Zsigmond, az Andrányi pézsgőgyár volt igazgatója, amikor hirtelen lefordult a székről és eszméletlenül terült el a földre. Kihívták a mentőket, akik beszállították a kórházba. Az orvosok súlyos idegbajt állapítottak meg Agoston Zsigmondnál.

— Külön detektívcsoport nyomoz Vay Kázmér magánélete után. Budapestről jelentik: A tartóztatott Vay Kázmér magánéletét külön detektívcsoport nyomozza. A detektívek sorrajárik a mulatókat, hogy megállapítsák Vay költségeit.

— „Rövid az élet, hosszú a sir.” Tegnap megjelent az aradi rendőrségen Szabó Norbert CFR felügyelő neje és bejelentette, hogy a nála szolgáló Szabó Juliska 19 éves cseléd-leány eltűnt a lakásból és mindössze husznyi irást hagyott hátra: „Rövid az élet, hosszú a sir.” Mivel a leány többször hangoztatta, hogy öngyilkos lesz, úgy gondolja, hogy fenyegetését beváltotta. A rendőrség keresi a leányt.

— Lopás egy aradi lokálban. Dodescu Aurel artista, aki a „Park“-kabarében lép fel esténként, feljelentést tett, hogy a lokálban ellopák egy 5000 lejt érő zsakettjét.

Berzeviczy Albert a fegyverkezés ellen beszélt az Interparlamentáris Unió mai ülésén

Általános leszerelési konferencia egybehívását javasolta a magyar delegátus

LONDON, július 16. Az interparlamentáris Unió mai megnyitó ülésén Berzeviczy Albert szóval fel elsőnek. A lefegyverzéssel kapcsolatosan kijelentette, hogy tíz év óta semmit sem tettek annak az intézménynek létesítése érdekében, amely a békeszerződések értelmében magára vállalhatná az általános európai leszerelés gyakorlati keresztülvitelét.

A tíz év leforgása alatt egyre nagyobb lett a fegyverkezési verseny és a Népszövetség mindig kitért kötelezettsége elől, pedig egyik határozata nemzetközi bünténynek minősíti a háborút. Nem tételezhető fel, hogy minden európai állam tartózkodni fog ettől a

nemzetközi büntényről. Mire való a szakadatlan fegyverkezés és az erődítmények építése, ha nem arra, hogy a jövő háborúját készítse elő. A Briand által javasolt európai federáció mindaddig nem lehetséges, míg a kontinens államait két ellentétes kategóriába sorozzák. A népszövetség alapokmánya megszabja a fegyverkezés határát. A legyőzöttek azonban csak ezen határon alul viszont a győző államok jóval ezen a határon felül fegyverkeznek. Azon óhajának ad kifejezést, hogy a konferencia javasolja egy általános leszerelési értekezlet összehívását. A mostani háború elvesztése lehetett egy egyenlőtlenség előidézője, de nem lehet a jövő Európa rendszere.

5000 szavazat érkezett ma be az Aradi Közlöny szépségversenyére

Változatos, meglepetésekkel teli harcra van kilátás — Kik kaptak ma jelentős számú szavazatot?

ARAD, július 16. A küzdelem, amely a strandszépségverseny körül folyik, ugylátszik egyáltalában nem áll összefüggésben az idővel, mert a strandra kedvezőtlen idő dacára is teljes tempóban folyik a szavazás. Amint a mai számunkban bejósoltunk, az be is következett. Amióta forgalomba kerültek az A. és K. betűs szelvényekkel ellátott lappeldányok, amelyek öt-öt szavazatot érnek, fokozott erővel megindult a strandszépségek közötti küzdelem és tömegesen érkeznek be a szavazatok, amelyek óráról-órára megváltoztatják szépségversenyünk állását. A mai napon körülbelül ötezer szavazat érkezett be hozzánk és az A. és K. szelvényes lappeldányok tömeges vásárlásából ítélve, előrelátható, hogy a tempó egyhamar nem fog csökkenni. Sőt. A tulajdonképeni küzdelem csak most indul meg és minden előjel azt mutatja, hogy a harc érdekes és izgalmasan változatos lesz. Érdekes az, hogy a szavazók csak most jöttek rá az A. és K. betűs szelvények izére.

A mai szavazatok igen sokban változtattak a névsoron, ami nem is csoda, hiszen Tomasdan Octavia például körülbelül 800 szavazatot kapott. Roth Klári pedig 600-at. Aszlán Baba nevére pedig közel 500 szavazatot futott be az Aradi Közlönyhöz a mai napon. A jelentősebb újabb szavazatokhoz jutott strandszépségke nevei, akik körülbelül a következő számú szavazatot kapták: Vajda Mancsi 200-on felül, Jahl Maresi körülbelül 200, Fisch Róbertné 300 Molnár Nóri kb. 200. Diószeghi Józsefné 200, Babura Iris 170, Székely Klári 150, Silberer Sacy 120, Reichel Lulu 110, Scharfstein Ella 100, Brunner Káci 100, Birkenheuer Sacy 100, Kabdebo Imi 100, Meiszner Gyuláné 100, Anerkan Lucy 100. Pécskán pedig Heim Klára 150 és Molnár Jolánka 125 szavazatot kapott.

A tekintélyes névsorból kiviláglik, hogy az Aradi Közlöny kedvezménye, amellyel módot nyújtott arra, hogy egy szelvényvel öt szavazatot adhassanak le, teljes elismeréssel találkozott a szépségek frontján és mindenki igyekszik kihasználni a kedvezményt arra, hogy jelöltjét hatalmas mértékben elősegítse. Az aradi strandokon tehát áll a harc, amelynek kimenetele teljesen bizonytalan, hiszen soha-

sem lehet tudni, milyen meglepetéseket rejt magában a holnap.

A strandszépségverseny mai állása a következő:

Vigh Ibolyka	4854	Kelemen Irma	299
Aszlán Baba	4006	Bossányi Edith	289
Kornis Margit	3026	Nádassy Erzsébet	255
Vajda Mancsi	2520	Stoian Marika	245
Székely Klári	2200	Anerkan Lucy	225
Halmos Böszö	1424	Duffner Rózsi	221
Barbara Iris	1517	Marian Aranka	211
Reichel Lulu	1450	Sándor Mancsi	210
Tomasdan Octavia	800	Brenner Sárka	206
Vas Boriska	1225	Kónya Mancsi	205
Szabó Olga	1220	Vikol Magduska	202
Sepsy Sándorné	1210	Rosenzweig Kári	197
Roth Klári	1098	Nyári Anikó	196
Scharfstein Mancsi	820	Mados Juliska	195
Suciu Jánosné	810	Scharfstein Emma	172
Jahl Maresi	795	Zászló Biri	171
Vértes Cella	782	Czégka Baba	157
Joanovics Györgyi	754	Valatin Lili	148
Brunner Káci	730	Berár Ilonka	146
Fisch Róbertné	725	Berger Pólka	145
Birkenheuer Sacy	655	Weinfeld Mariska	142
Diószeghi Józsefné	585	Weisberger Márta	137
Szigeti Baba	578	Friedmann Ili	125
Heller Olga	570	Grosz Klára	120
Kabdebo Imi	522	Noszkay Manyika	95
Lős Maca	520	Scharfstein Ella	90
Hajnal Babi	485	Pohari Róbertné	87
Kluger Duli	483	Gartner Olga	78
Meiszner Gyuláné	462	Oravetz Ili	65
Farkas Mariska	448	Hoffmann Baba	58
Molnár Nori	436	Belgram Kató	56
Bartók Irénke	436	Diamant Olga	55
Szömörkönyi Magda	406	Mikó Anni	50
Silberer Sacy	405	Altman Boriska	53
Vuleu Mici	396	Bakk Imréné	52
Bock Hermanné	389	Simon Pirike	51
Kárpáthy Irén	365	Göts Imréné	51
Comsa Baba	325		

PÉCSKA:

Mang Médi	1056	Molnár Jolánka	277
Kuliner Irén	755	Kovács Ica	245
Heim Klára	490	H. Jurik Rózsi	95
Uglesity Olga	532	Reiner Anni	90
Elias Lili	840		

— Dr. Duschütz szemorvos rendelőjét Str. M. Nicoara 16. alá (Petőfi-ucca) helyezte át.

A Graf Zeppelin az északi sark felé startolt

FRIEDRICHSHAFEN, július 16. A Graf Zeppelin ma reggel 7 órakor pompás időben startolt a friedrichshafeni repülőtérrel északsarki útjára. Huszonkét utasa között van Noble tábornok is. A Zeppelin reggel 9.20 órakor repült el Nürnberg felett.

OSLO, július 16. A Graf Zeppelin ma este 7 óra 45 perckor áthaladt Stvanger fölött.

KÖVETELJEN
BIZTOSÍTÓ
KAPSZULÁT

a dög csirák hordozója, valamint az
összes többi férgek

A FLY-TOX

egyszerű permetezése által biztosan elpusztulnak!
Egyetlen világhírű illatosított rovar irtó.

KAPHATÓ: A DROGUERIA, GYÓGYSZERTÁR ÉS ILLATSZERTÁRAKBAN
Nagybani lerakat: Bucuresti, Str. Plantelor, 26.

Windischgraetz herceg csalásért fellelente Eszterházy János grófnét és Ostenburg Gyula ezredesét

A fellelentes szerint a grófné és az ezredes 80.000 pengőt csalnak ki Windischgraetz Lajos hercegtől. — Az elárverezett grófi birtok.

BUDAPEST Julius 16. Windischgraetz Lajos herceg ma megjelent a budapesti főkapitányságon és család címén bünvádi fellelenteset tett gróf Eszterházy Jánosné, valamint Ostenburg Gyula ezredes ellen. A herceg elmondotta, hogy a frankhamisítás idején dohány-export és import célokra 80.000 pengőt adott köl-

csön a grófnénak és az ezredesnek. Ostenburg a megállapodás ellenére a grófné birtokára más kölesönt is felvett és amikor a birtokot elárverezték, Windischgraetz nem tudott pénzéhez jutni, mert az ő bekebelezése nem első helyen történt. Ma a herceget hallgatták ki, holnap a grófnő vallomástétele következik.

Emberautomaták az osztrák fővárosban

Gépszerkezet helyett állástalan hivatalnokokat és gyermekeket bujtatnak a büfékbe és az uccai automatákba a bécsi kereskedők. — Hogyan harcolnak a munkanélküliség ellen. — A Bécsben járt aradiak érdekes tapasztalatai.

ARAD, Julius 16. Azelőtt rendszerint a gépekre panaszkodtunk és az volt a mottó, hogy a gép maholnap kiszorítja az emberi munkaerőt. Feleslegessé teszi az egyéni munkát, nemcsak a gyári munkást, de a hivatalnokot is kiszorítja a helyéről, hisz ma már precíz számoló, könyvelő gépek végzik a munka oroszlánrészét a racionálisan, modern üzemekben. Kétségkívül ez a helyzet Amerikában és a nagy nyugati metropolisokban.

Bécsben is ez volt a helyzet, amíg a leromlott gazdasági viszonyok következtében aztán ismét szerepet nem oseréltek egymással, a gép és az ember. Az olcsó gépi munkát legyőzte a még olcsóbb emberi munkaerő. Mert a gép drága, figyelmet, óvatosságot és gondos kezelést kíván, míg az emberi fizikummal nem sokat törődnek, ha kikopik, elpusztul, nyomban beugrik helyette száz másik.

Azok az aradiak, akik az utóbbi időben az osztrák fővárosban jártak, beszélnek el, hogy Bécsben gomhamódra elszaporodtak az automaták büfék. Majd minden forgalmasabb sarkon nyílt egy ilyen üvegburakkal és fényeffektusokkal körített olcsó étkezde, ahol már pár garasért kapható egy szelet vajas, szalámis, avagy szardinás kenyér, egy pohár limonádé, sör, fröccs, valamint bizonytalan eredetű cukrásztermények. Aránylag olcsó, mindenki kiszolgálhatja saját magát, nincs borralaló, a

vevő bedobja a pénzt és a gép kiadja a kívánt szendvicset, vagy italt.

Az automaták — ép azért, mert tömegcikket szervíroznak és lehetővé teszik az olcsó táplálkozást — kitűnő üzletnek bizonyultak. Ha egy üzlet jól megy, nyomban megjelennek a konkurrensok, akik a másik bórén tapasztalják ki az eredményt és mivel látják, hogy amannak bevált, ők is megreszkírozzák a befektetést. Természetesen minél kevesebb kockázattal vágnak neki. *Ép ezért a legjobb automatákban már nem gép szolgálja ki a vevőket, hanem a polc mögé bujtatott emberek.* Állástalan hivatalnokok, jövedelem nélkül álló egyének vállalkoztak erre a munkára, hogy így valami csekély jövedelemhez jussanak. A büfé automata szerkezete tekintélyesebb összegbe kerülne, viszont egy ilyen ember úgy szólván garasokért pótolja az elűrés mechanizmust, fürgén és gyorsan ugrik a krémestől a mayonézes szeletekig és amikor leesik a pénzdaráb, amely egy gondosan elzárt üvegcsőbe hull, kis emelő segítségével a vevő elé tolja a kívánt falatot.

Az emberi automaták láthatatlanok, akár Aladin szellemei. Csupán a kezük villan fel egy pillanatra az üvegkalkioka mögött, amint fáradtan rakosgatják, rendezgetik a nem épen étvágygerjesztő falatokat. Mit tagadjuk, nem a legusztabb látvány egy ilyen eres, bar-

na és kétes tisztaságú kéz, amely lehetőleg a legelőnyösebb formájában helyezi a válogatós publikum elé a különböző kolbásszal, körözöttel és más földi jókkal megrakott szeleteket.

Reggel hat órától este hatig, néha még tovább állnak a posztjukon ezek a szerencsétlenek, ép hogy egy félóra ebédidőt kapnak, amikor is a büffés jóvoltából bekapnak néhány szelet maradék szendvicset.

A példa ragadós: az ételmesébb vállalkozók a nyílt uccán is felállítottak ilyen praktikus emberi automatákat. Különösen a külvárosban mindennapos látvány a cukor és csokoládé automata, amely a vevő különös kívánságára még énekel is, sőt „felváltja” a nagyobb bankjegyet. A titka egyszerű: kislgyermek van elbujtatva az otromba ládikóban és ő kezeli, persze ellenőrzés mellett, a kasszát és a cukrot.

A düsseldorfi tömeggyilkos nem írja alá saját vallomását

DÜSSELDORF, Julius 16. A düsseldorfi gyilkosságok miatt leartóztatott Kürten Péter a beismerő vallomását nem akarja aláírni mindaddig, amíg tárgyi bizonyítékokat nem tud felmutatni a renőrég. A kényszerhelyzetben levő rendőrség ezek után kénytelen ismét megkezdeni az egyes bűnesetek kinyomozását.

SPORT KÖZLÖNY

MONTEVIDEO: Chile—Mexikó 3:0
Jól mutatkozott be az Orth által trenírozott Chile

MONTEVIDEO, Julius 16. A futball világbajnokságok mai napján Chile válogatott csapata Mexikó reprezentatívjaival mérkőzött meg. A mérkőzést a magyar futball büszkesége: Orth György által trenírozott chilei válogatottak nyerték meg 3:0 arányban. A chilei csapat bemutatkozója nagyszerűen sikerült és így mindenki a torna titkos favoritját látja benne.

O Bácsalmási Péter Budapest dekatlon bajnoka. Budapestről jelentik: A MASz ma délután rendezte a BBTE sporttelepén Budapest város 1930 évi dekatlon bajnokságát. A bajnoki címet Bácsalmási Péter nyerte 6111,32 ponttal. Érdekes, hogy a következő három helyezett is, úgy mint a bajnok Bácsalmási, a Testnevelési Főiskola növendéke.

O Báró Wardener Iván megnapt. Budapestről jelentik: Báró Wardener Iván, aki úgy a magyar főváros közéletében, mint sportéletében egy évtized előtt nagy szerepet játszott, ma délután 35 éves korában elhunyt. Báró Wardener volt az első aranyjelvényes magasugrója Magyarországnak. Husz éves korában 191 centiméterrel magyar rekordot állított fel, amely évekig szerepelt a rekord-listán. Az elhunyt báró egyike volt a magyar atlétika legnagyobb tehetségének, amit az bizonyít legjobban, hogy a fiatal korában elért pompás rekordját rendszertelen tréninggel, saját erejéből érte el.

NYARALÓ ÉS FÜRDŐZŐ

ELŐFIZETŐINKNEK,

valamint olvasóinknak lapunkat a postabélyegkülönbözet megtérítése ellenében bárhová utána küldjük. Kérjük ez ügyben a kiadóhivatalhoz fordulni, amely a megrendelt lapnak naponkénti pontos feladásáról gondoskodik

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A kormány közraktárait létesít az ország különböző helyein

Összel hozzákezdnek 59 közraktár építéséhez — Cél: a gabona könnyebb értékesítése és az építkezési krízis enyhítése — Külföldi pénzcsoport is részt vesz az akcióban

BUCURESTI, július 16. A kormány gazdasági bizottsága ma délelőtt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az ország különböző részein, 59 helyen gabona közraktárt létesítenek. Fel is hatalmazták Mihalachet, hogy egy társaságot alakítson, amelyben egy külföldi pénzcsoport is részt venne. Az építkezések ősszel vennék kezdetüket. A közrak-

tárak létesítése két szempontból ~~kedvező~~ előnyös. Egyrészt enyhülne az építkezési krízis, másrészt a gabona értékesítésének problémája is megoldást nyerne. A gazdasági bizottság ülése után Popovici pénzügyminiszter és Madgearu kereskedelemügyi miniszter hosszas megbeszélést tartottak az épen Bucurestiben időző Sergent francia pénzügyi kapacitással.

Szinajában tartják meg a jugoszláv-román-magyar agrárkonferenciát.

A három állam képviselői július 21-ikén kezdik meg a tárgyalásokat. — Agrárfront létesül a három állam között.

PRÁGA, július 16. A Prager Presse bucaresti-i jelentése szerint a középeurópai agrárunió kérdése élénken foglalkoztatja a közvéleményt. A lap rámutat arra, hogy a kisantantaim, illetve Románia és Jugoszlávia nem tisztázta még mindig Magyarország helyzetét ebben a megalakítandó gazdasági szövetségben.

Románia és Jugoszlávia — hír szerint — minden megegyeztet a mezőgazdasági termelés értékesítése tekintetében. Az érdekelt államok szinajai értekezletén Csehszlovákia megfigyelővel fogja képviseltetni magát, miután Csehszlovákia nem tisztára agrárállam és így nem vehet aktív részt az agrárfront terén.

Bucuresti jelentés szerint a kormány minden intézkedést megtett a jugoszláv-román-magyar államok kormányai képviselőinek értekezletére. A konferenciát július 21-én tartják meg Szinajában. Az értekezleten Románia három miniszterrel fogja képviseltetni magát.

Mint Budapestről jelentik, az a bucaresti hír, hogy a magyar-jugoszláv-román agrárfront megalakítására vonatkozó tárgyalások július 21-ikén kezdődnek Sinajában, Budapestben, főleg agrárkörökben, általános megalapozást keltenek.

Staub Elemér államtitkár, a Magyar Termény Kiviteléi Intézet vezetője nyilatkozott ezzel a kér-

késsel kapcsolatban az újságíróknak és a szövetkezőknek mondotta:

— A tárgyalás részleteiről nyilatkozni rendkívül nehéz, miután az ilyen kérdéseket a tárgyalás ideje alatt diszkrétan kell kezelni. Amny bizonyos, hogy

most az egész agrárfront megalakításáról folyik a tárgyalás.

Először azt kezdeményezték, hogy a jugoszlávokkal egyetemben közös kukoricafrontot hozzanak létre, később a tárgyalás bővült és bekapcsolódott az egész gabonafrontot, tehát a búzát és rozst is a tárgyalás anyagába. Ma már ennél még tovább tartunk,

most már az állatkérdések is bekapcsolódtak, tehát az állattérképzés terén is egy-egy magyar-jugoszláv-román front megalakítására.

— Hangsúlyozni kell, hogy egyelőre nem a Briand-féle elgondolás érvényesül. Bármennyire kívánatos is volna a Briand-féle megoldás keresztülvitele, ez olyan nagyszabású kérdés, hogy egyelőre gyakorlatilag nem fogható meg. Mozaikszzerűen kell kiépíteni az európai államok kapcsolatát és ezt szolgálja mindenek előtt az, egységes agrárfront.

= **Helyi valutaárak.** Valuták: Budapest 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrad 2.98. Devizák: Budapest 29.47, Bécs 23.80, Berlin 40.27, Zürich 32.61, Páris 6.64, Prága 5.00, New-York 168.20, Milánó 8.84, London 819 lej.

= **Nemzetközi rádiókiállítás Bucurestiben.** A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli: Szeptember 7—28-a között tartják Bucurestiben a Parcul Carol területén a második nemzetközi rádiókiállítást, amelynek hazafias és nevelő céljain kívül kereskedelmi szempontból is igen nagy jelentősége lesz.

= **Nemzetközi bőr- és lábbeli kiállítás Bucurestiben.** A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli: Szeptember 1-től október 1-ig tartják Bucurestiben a Parcul Carol területén a nemzetközi bőr- és lábbeli kiállítást, amelytől az e szakágban érezhető munkanélküliség enyhülését várják az érdekelt gazdasági körök.

= **A hollandok 400 millióval vesznek részt a Mezőgazdasági Hitelintézet megalapításában.** Bucurestiből jelentik: Jelentették, hogy Raducanu volt munkaügyi miniszter Hágában tartózkodik, ahol holland tőkeérdekeltségeknek a Mezőgazdasági Hitelintézetbe való bekapcsolódásáról tárgyal. Hír szerint a holland érdekeltségek rokonszenvennel veszik a hitelintézet felállítását és abban 400 milliót jegyzéssel fognak résztvenni.

= **Nyolc millió dolláros kölcsönt vett fel Budapest.** Budapestről jelentik: A főváros különböző budapesti bankoktól 8 millió dolláros kölcsönt vett fel. A közeljövőben pedig újabb hatalmas kölcsönre vonatkozólag kezd tárgyalásokat.

= **Kikötői raktárak létesülnek Romániában.** Bucurestiből jelentik: A kormány gazda-

sági tanácsa meghatalmazást adott Mihailoffe földművelésügyi miniszternek, hogy kereszen érintkezést külföldi pénzcsoportokkal, a kikötői raktárak létesítésének finanszírozására.

Országos akció a borsai tűzkárosultak felségélyezésére

Niemerower bucaresti-i főrabbi felhívása — Mária királynő áll a mozgalom élén

ARAD, július 16. A borsai tűzkárosultak felségélyezésére bizottság alakult, amely országos akciót indított annak az összegnek előteremtésére, amelyre feltétlenül szükség van, hogy a hajléktalanul maradt, nélkülöző borsaitak ismét tető alá lehessen juttatni, hogy ismét produktív tagjai lehessenek Románia társadalmának. Ezen akcióval kapcsolatosan a segélyező bizottság felszólítást intézett az ország népéhez, amely az ország társadalmának minden rétegéhez fordul, hogy a mai nehéz idők dacára, az emberi szolidaritás nevében fogjon össze és mentse meg a borsai tűzvész szerencsétlen áldozatait a végpusztulástól azzal, hogy elősegíti az akciót, amely a felségélyezéshez szükséges összeg előteremtésére irányul. *A mozgalom élén maga Mária királynő áll, de résztvesznek abban Románia jótékonyági intézményei nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül.*

Ezen akcióval kapcsolatosan Niemerower bucaresti-i főrabbi, a szenátus tagja a következő felhívást intézi az ország zsidóságához: *Július negyedikén a borsai tűzvész elpusztította az ottani lakosság legnagyobb részének hajlékát. Az állam a maga részéről a szerencsétlen tűzkárosultak segítségére sietett, azonban ezen ország minden lakosa az emberi*

szolidaritás elvén tartozik segíteni a hajléktalanul maradt borsaitaknak, hogy hajlékhoz és kenyérhez jussanak. Az országban élő kivéteimhez fordulok azzal a kéréssel, hogy az emberi humanitás nevében adakozzanak a borsai tűzkárosultaknak és az erre szánt összeget küldjék be a *borsai segélyező bizottsághoz Bucurestibe, Calea Victoriei 89 szám alá.*

Kiszállt Aradra a temesvári revíziós bizottság egyik tanácsa

A revíziós tanács a város költségvetését vizsgálja felül — Nem tudták Temesvárra szállítani az összes iratokat — Két napig marad Aradon a bizottság.

ARAD, július 16. Ma reggel Aradra érkezett a temesvári kormányzóság mellett működő revíziós bizottság Ianculescu-tanácsa amely már a kora délelőtti órákban megkezdte munkáját az aradi városházán. A kiszállás célja, hogy megfelelő módon felülvizsgálja Aradváros költségvetését, amelyet nem tudtak Temesváron megfelelő módon eszközölni, miután nem tudják átszállítani az összes eszevonahtozó iratcsomókat, ami hatalmas csomagot kéne ki. A bizottság a kis tanácsteremben dolgozott egész nap és Luta i Cornel dr. polgármester állandóan ott tartózkodott, hogy bármikor rendelkezésre állhasson kellő felvilágosításokkal. Eelőreláthatólag két napig marad Aradon a háromtagú Ianculescu-tanács, amely még a városi gépezet üzemekhez is kiszáll, hogy felülvizsgálja az üzemek költségvetésére vonatkozó iratokat.

SZÍNHÁZ IRODALOM MŰVÉSZET

* Volt aradi színházi magyarországi sikere. A tavalyi szezonban az aradi színtársulat kötelekében volt Szepessy Edith, ki néhány prózai alakításával keltett figyelmet. Szepessy Edith a szezon végén Magyarországra távozott, ahol Alapi Nándor országos kamaraszínházának lett a tagja. A társulat most Debrecenben Paul Geraddy Róbert és Mariennejat adta elő, amelynek női főszerepét Szepessy Edith alakította. A budapesti Újság debreceni tudósítás alapján beszámol az előadásról és ennek során kiemeli Szepessy Edithet a következő elismeréssel: „Komoly sikert aratott a szép és tehetséges Szepessy Edith.”

* László Andor, a Kék mazur függöny előtti áriáját éneklő betétszámának a Tommy és társa szombat esti előadásán. Mayer Kató legparádésabb szerepét játssza. Az előadásnak külön érdekessége Mayer Pipi, a gyönyörűhangú gyermek-primadonna szereplése. A többi főszereplők: Horváth Mici, Kiss Mariska, Felhő Ervin, Kassay stb. Az előadás szombat este 9 óra után kezdődik. Fejek már váltakozó a téli színház pénztáránál naponta d. e. 10—1-ig és d. u. 4—7-ig. Helyárak: 20—100 lejig.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók lel.

Naményi-féle papírkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer J.-u.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca.

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.

Akinek tehát az Acsev-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni.

Augusztus végén adják át a forgalomnak az új aradi vásártérrel

Szaporítják az üzletházak számát — Lutaí Cornel dr. siettet a munkálatok befejezését

ARAD, július 16. A város vezetősége behatóan tanulmányozta azokat a munkálatokat, amelyek a vásártér, az úgynevezett obor felépítésére folynak. Mint az Aradi Közlöny már megírta, a vásártér a tüzerlaktanya mögött létesül és területén üzletházakat építenek, ahol élelmiszereket hoznak fel nagy mennyiségben és bocsátanak áruba. Eredetileg az volt a terv, hogy hat-hét ilyen üzletházat építenek fel, azonban ma úgy tapasztalta a város, hogy ez kevés lesz. Arad lakossága igényeinek és ezért intézkedett, hogy összesen 10-15 üzletházat építsenek. Lutaí Cornel dr. polgármester egyben siettet a munkálatokat, mert az a célja, hogy a vásártérrel legkésőbb augusztus végén átadja a forgalomnak.

Nyugdíjazható Aradváros közigazgatási szolgálatának főnöke és anyakönyvvezetője

A temesvári revíziós bizottság érdekes döntése

TEMESVÁR, július 16. A revíziós bizottság Hermann dr. tanácsa több aradi városi tisztviselő nyugdíjügyével foglalkozott. Aradvárosra ugyanis az új nyugdíjtörvény értelmében tizenhét városi tisztviselőt jelölt meg, akik szerinte nyugdíjba küldendők, mert vagy elérték a törvényben előírt korhatárt vagy pedig harminc évi szolgálati idővel rendelkeznek. A tizenhét tisztviselő közül három, Buneu Lázár, Pocioianu János a közigazgatási szolgálat főnöke és Sperneac János anyakönyvvezető tiltakoztak az ellen, hogy őket nyugdíjba helyezték és felelősséggel fordultak a revíziós

bizottsághoz, mely tegnap tárgyalta a három tisztviselő ügyét.

Buneu Lázár előadta, hogy két évig katonáskodott, azután mint altiszt szolgált tovább, majd több év múlva városi szolgálatba lépett. Azt a 2 évet, amelyet tényleges katonai szolgálatban töltött el, a város nem számíthatja be neki szolgálati idejébe, éppen ezért csak két év múlva lesz nyugdíjkorhatára. A revíziós bizottság helyt adott Buneu Lázár felelősségének megállapítását, hogy a tényleges katonai szolgálati időt a tisztviselő szolgálati idejébe beszámítani nem lehet és azok az évek, amelyek a nyugdíjaztatás szempontjából figyelembe jöhetnek, csak a továbbszolgálat idejétől számíthatók.

Pocioianu és Sperneac felelősségét a revíziós bizottság mint alaptalant elutasította.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8. Illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóte hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak áthúzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszlevelezzel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL ▲ ▲

LEVELEZÉS.

M. TIZENKILENC, levele van az Aradi Közlöny k. adójában. 2943

ALKALMAZÁS.

SZOBALÉNY uriházhoz jó bizonyítvánnyal felvételt. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban.

MOST érettségizett gyakorlatot keressünk. Románul tudó előnyben. Ajánlatokat „Biztosító” jellegű ajánlatokból kérjük. 2947

TANULONAK 1-2 középiskolát végzett jóházuó való, intelligens fiút felvesz Erdős Pál fűszerkereskedő cég, Pinta Avram Iancu 3. 2938

MASAMODOK, ill. előnyben, teljesen önállóan dolgozó perfect díszítő és előmunkások, azonnal felvételnek Annelia Thomas nőkatapsalon Timişoara, Belv., Lloydstr 9., hova írásbeli ajánlatok a fizetési igény, továbbá a szakmában töltött évek és cégek pontos megjelölése küldendő. 2940

MAGANOS nő, kisebb családnak bejárófőnökönek ajánlkozik. Volt Kasza-ucca 11. sz. 2941

LAKÁS.

HÁROM uccai szobából álló lakás, mely irodának, műteremnek, orvosi rendelőnek kiválóan alkalmas, augusztus 1-ére kiadó. Str. Eminescu 28. sz. házban.

KIADÓ egy szoba, konyha és éléskamra. Volt Dezső-ucca 48. 2937

NÉGYSZOBÁS modern lakás, augusztus 1-től kiadó. Str. Vladimirescu Dobó-ú. 9. Bárabbat földszinten. 2719

EKYSZOBÁS udvari lakás augusztus 1-ére kiadó. Str. Barfü (Málózy-ucca) 19. sz. alatt. 2931

FŐTÉREN kétszobás, konyha lakás azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban.

EGYSZOBÁS konyha lakás főtéren kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhaból álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-ú.) 3. 800

Fehér fogak

minden arcot vonzóvá és szépé tesznek, gyakran már a pompásan üdítő Chlorodont-fogszárazó egyezri használata után. A fogak rövid használat után gyönyörű elefántcsontfényben ragyognak, különösen ha a tisztításhoz a külön erre a célra készített fogmosós sórtájú Chlorodont-fogkefét használjuk. A fogak közé szorult rothadó ételmaradékok, melyek a kellemetlen szájszagot okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Kísérlelje meg egy tubus fogkefével. Chlorodont-fogszárazó, -fogkefe és -szájvíz mindenütt kapható. Csak kék-fehér-zöld színű csomagolásban „Chlorodont” felirattal valódi.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

VESZÉK rövid keresztburog zongorát és pianót, Melisré, volt Kasza-ucca 21.

KÖNYVSZEKRÉNYEK, írások, 12 személyes ezüst evőeszköz, 12 személyes teás készlet, intarziás szekrények, Biedermayer szalon, antik asztalok, komódok, vitrinek, Schöberl-ágy, perzsa és gyári szőnyegek, fagyalt kanalak, antik ékszer. Biedermayer kredenc, bőröndök, modern ebédlő, hálóberendezések, szalónok, asztalok, fotelok, tükrök, dísz-tárgyak stb. stb. igen olcsón eladó. SALGÓNÉ bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-ú.) Neuman-palota.

RÖVID PERZSABUNDÁKAT, VITRINEKET, ezüsttárgyakat, szőnyeget, márkás porcellánokat, különböző dísz-tárgyakat, háztartási cikkeket stb. bizományba veszek Kivánatra házhoz megyek. SALGÓNÉ bizományi üzlet, Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

Tavaszi és nyári ruhákat, felöltőket

legszebben, legolcsóbban fest, tisztít

MÜLLER J. és FIA

Calea Banatului 6. (v. Asztalos S.-u.) Str. Barfü 5. (v. Weitzer J.-ucca)

KÉT szoba, konyha 1-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban

FŐTÉREN első emeleti három nagy szobából és előszobából álló helyiség, mely főleg üzleti célokra (irodának, dívtársalónak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas, azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban.

Kétszobás modern lakás

augusztus 1-re (esetleg azonnal) kiadó. 2944

Szrada. Mărășesti 36. (Barkó-ház.)

Aradi Tejesarnok

— YOGHURT —

Gyakodjunk az utánzatoktól!!

Előkelő internationalis vállalat

az a jömegjelenésű helyeket, alkalmazott és aktív tisztviselői hozzájárulását is, kik eikkel terjesztésével foglalkozni kívánnak. Ajánlatokat „Neti 3000 - 5000 Lej jövedelem” jellegű az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbítja. 2870

Convocare

pentru adunarea generală extraordinară a Societății Anonime Forestiere din Leș, cu sediul în Arad, care se va ține în ziua de 26. Iulie 1930. la orele 5 p. m. în localul societății în Arad, Bulv. Reg. Ferdinand No. 4. cu următoarea

ordine de zi:

1. Dispoziția președintelui în conformitate cu art. 17 din statute.
2. Sporirea capitalului social dela Lei 15,000.000 la Lei 40,000.000 și în legătură cu această modificare art. 5. din statute.
3. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la adunare, sunt rugați, să binevoiască a-și depune acțiunile lor în conformitate cu art. 14 din statute la casieria societății noastre cel puțin cu 3 zile înainte de ținerea adunării generale extraordinare.

Arad, la 16. Iulie 1930.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

Reproducția nu va fi taxată.

Ebédő és hálószobák 2946

olcsón eladó k részletfizetésre is asztalosmesternél,
Mihaleczky Str. Trib. Dobra 5-7.
szemben a Hal térral. Tanulók felvételnek

Legszebben fest, tisztít

K N A P P

v. Weitzer-u. 11. v. Magyar-u. 10.

Valódi ezüst, valamint aranyozott és ezüstözött áldoztatási paténák, kelyhek, kereszték, szenteltvíz-tartók, továbbá a legszebb szőnyegek, órmek nagyválasztékban kaphatók.

Hartmann Kálmán ékszerész Arad, Minorita-palota.

Mindenféle tárgyak aranyozását, ezüstözését és nikkelezését prima minőségben, jutányos áron vállalom